

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto K 60.—, za pol leta K 30.—, za četrt leta K 15.—, na mesec K 5.—; posamezna številka K 1.40.

Vse dopise in pošiljke za uredništvo in upravnništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Kongresni trg 9, na levi strani.

Seja izvrševalnega odbora naše stranke v Ljubljani.

V nedeljo dne 26. pr. m. se je ves dan vršila v seini dvorani ljubljanskega magistrata seja izvrševalnega odbora naše stranke, na kateri so bili navzoči tudi naši poslanci. Po daljši debati je izvrševalni odbor sprejel naslednjo resolucijo k političnemu položaju:

»Razpravljajoč o političnem položaju ugotavlja izvrševalni odbor JSDS.

1. Ker so odvzele meščanske stranke konstituenti značaj suverenosti, mora prenesti stranka težišče svojega dela iz parlamenta med ljudstvo v parlamentu pa morajo vztrajati kakor doslej zastopniki v najstrožji opoziciji.

2. Izvrševalni odbor JSDS sklene, da stoni stranka v stik s pripravljanim odborom novo se snuje internacionalne revolucionarne svetovne proletariata na Dunaju in pooblašča načelstvo, da stori tozadevne pripravljane korake.

Dalje je izvrševalni odbor sklenil vse potrebno za organizacijo kmečkega proletariata katera organizacija naj se poenostavi na ta način, da se v poedinah krajih osnujejo krajevni odbori KDZ, ki jih bodo medsebojno v obliki okrajnih organizacij vezali »Gospodarski odbori«, naslanjajoči se na zadruge »Sloga«, da se na ta način našemu kmečkemu proletariatu takoj lahko nudi nekaj pozitivnega: nujnost organizacije kmečkega proletariata predvidevajo tudi občinske volitve v pokrajinske in v agrarne odbore.

Konstatira se vseskozi zadovoljiv razvoj in razmah naših gospodarskih organizacij: v zadnjih mesecih se je ustanovilo več novih delavskih združenj, dve delavski pekarni, dve tiskarni dimnikarska zadruga v Mariboru, združna banka; razširilo se tudi konsumne zadruge.

Kulturna organizacija »Svoboda« naj predvsem gleda za vzgojo socialističnega naraščaja: uvedla bo potovalne knjižnice, prirejala periodična predavanja o socializmu in druga izobraževalna predavanja; ustanovila bo posebej še socialistično znanstveno in socialistično pripovedno knjižnico.

Stranka bo izdala v zmislu sklepov celiskega kongresa nov organizacijski statut obenem z novimi enotnimi strankinimi legitimacijami »JSDS in KDZ.«

V svrhu smotrenega organiziranja in širjenja strankinega tiska se ustanovi poseben novinski odsek s sodelovanjem vseh uredništev strankinih publikacij in v svrhu natančnega pregleda finančnih potreb strankine organizacije, poseben finančni odbor.

Tu so torej v glavnem sklepi izvrševalnega odbora. Vse okolnosti in živah-

nost razprav sama so pokazale, da je v stranki oživelo živahno in neumorno novo organizacijsko delo. Z upravičenostjo smo imenovali celiski strankin kongres kongres reorganizacije. Na delo torej še naprej!

Zakonska podlaga agrarne reforme.

(Dalle.)

Važna je naredba, s katero se ustanavlja agrarno zastopstvo za pripravo agrarne reforme v Sloveniji, kar se pač tiče naše ožje domovine. O tej naredbi, ki je bila izdana dne 4. februarja 1919, je naš list že pisal. Ker pa je od tega že dalje časa in so mnogi naročniki tisto številko izpustili in da bo stvar enotna ter celotna, naj navedemo tudi tu na kratko njeno vsebino:

V naslednjem podajamo v glavnih obrisih volilni red in na navodila za te volitve, odbori krajevnih organizacij naj pa v smislu teh navodil začnejo takoj s podrobnim delom tako, kakor smo povedali v našem listu to že o občinskih volitvah. Volilni red je bil razveljaven dne 27. februarja pr. l. tu podajamo le najglavnejše:

Občinski agrarni odbori.

Občinski agrarni odbor se izvoli izmed občanov samih. Volilno pravico imajo vsi predstojniki družin (gospodarji) ki se pečajo s kmetilstvom. Obrtniki, trgovci, uradniki in drugi, katerih izključni posel ni kmetilstvo, nimajo volilne pravice: volilno pravico pa imajo tudi vsi kmetijski delavci in hlapci ako imajo svojo družino. Kjer le v družini ženska gospodar, ima ona volilno pravico. Za družino se smatra po naredbi vsako samostojno gospodarstvo z vsemi člani, živeči do sedaj v istem gospodarstvu.

Ko je volilni imenik gotov, se mora razgledati na občinskem uradu in mora biti vsakemu na vpogled za dobo 8 dni. V ti dobi se morajo napraviti vse reklamacije, katere mora župan ali njegov namestnik sporočiti tekom treh dni glavnemu poverjeniku za agrarno reformo v Ljubljani. Ta mora tekom nadaljnjih 8 dni priziv rešiti: če v tem času priziv ni rešen, ga je smatrati za odbitega.

Volilni imenik se sestavi tako, da se razdelijo vsi volilni upravičenci v pet kategorij, in sicer v:

1. skupino one, ki nimajo več svoje zemlje;
2. skupino one, ki nimajo toliko zemlje kolikor je morejo obdelati s svojo družino;
3. skupino one, ki imajo toliko zemlje kolikor je morejo obdelati s svojo družino;

4. skupino one, ki obdelujejo svojo zemljo z lastno družino in s pomočjo najetih delavcev (dekle hlapci in stalni dninarji);

5. skupino one, ki obdelujejo svojo zemljo samo z najetimi delavci ali dajejo zemljo v zakup.

Prva in druga skupina tvorita eno volilno skupino in volijo na vsakih deset upravičencev enega odbornika. Tretja, četrta in peta skupina tvorijo drugo volilno skupino in volijo na vsakih 20 upravičencev ravnotako enega odbornika. Izvoljeni odborniki tvorijo občinski agrarni odbor. Tekom 7 dni po volitvi mora volilna komisija sklicati te odbornike k seji, ki izvolijo iz svoje srede predsednika, podpredsednika in tajnika.

Volitve vodi župan ali njegov namestnik, ki pokliče iz prve volilne skupine v volilno komisijo dva, iz druge pa enega člana. Poleg tega se lahko pokliče v komisijo na zahtevo tudi po en zastopnik raznih strank. Zoper nepravilne volitve je dopusten priziv na glavnega poverjenika za agrarno reformo.

Pravice občinskih agrarnih odborov.

Občinski agrarni odbor ima pravico predlagati:

a) koliko veleposestniške zemlje, kje in za koliko zakupnino naj se da v zakup onim družinam občine, ki so za to upravičene;

b) koliko drv za kuriavo, stavbenega lesa in strelje naj dobe upravičene družine iz veleposestniških gozdov;

c) katere skupne naprave v melioracijske in druge svrhe naj se napravi ali vzdržujejo na veleposestniških zemljiščih (tarki za zamakanje dreva, pota itd.) in kdo naj vzdržuje oziroma nadzira te naprave.

Občinski agrarni odbor ima potem pravico za zbiranje materiala, ki je potreben za izvedbo agrarne reforme, zlasti:

a) koliko zemlje in v kakšni kulturi (gozd, travniki, njive itd.) potrebujejo posamezna posestva v občini zaradi zakrožitve in izboljšitve primerne družinski in delovnih razmeram obdelovalčevim, kakor tudi krajevnim pridelovalnim in gospodarskim pogojem;

b) koliko kmetijskih posestev, ki so primerna za samostojno gospodarstvo, se je vtelesilo veleposestvom, kako se je to zgodilo kje so njih prejšnji lastniki oziroma njih pravni nasledniki zmožni za obdelovanje zemlje;

c) koliko oseb in družin je v občini, ki se pečajo z obdelovanjem zemlje, ki je pa doma nimajo v zadostni meri da bi mogli ob njej živeti s svojo družino ter se zato žele izseliti v drug del države na večje posestvo.

(Dalle prihodnj.)

Popis prebivalstva, hiš in živinine.

V Službenih Novinah št. 94 z dne 31. aprila t. l. in Uradnem Listu z dne 23. oktobra 1920, št. 122 je objavljena uredba o popisu prebivalstva, hiš in domače živine, ki se ima koncem tega leta istočasno in enako izvršiti na vsem teritoriju države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Odveč je, da bi se važnost tega popisa posebej povdarjala, dovolj je omeniti le toliko, da poznanje številnega stanja prebivalstva ni samo potrebno za narodolovna raziskovanja, ampak je tudi še večje važnosti za upravne namene vsake dobro urejene države.

Na noben drug način ne more država sebe bolje spoznati in biti natančno informirana o svoji velikosti in ustroju, kakor s periodičnim nabiranjem podatkov o prebivalstvu.

Za našo mlado državo nima ta prvi popis prebivalstva samo pomena kot veliko kulturno delo, ki bo potomstvu zapustilo verno sliko stanja, v katerem se je naše pleme nahajalo v početku ustvaritve edinstvene domovine našega trolmenega naroda, temveč bo tudi sedaj dobro služil kot temelj pri izvršitvi nove državne ureditve, ker so podatki o prebivalstvu osnova za pravno, gospodarsko, prosvetno in sploh celokupno socijalno politiko.

Za izvedbo tega velikega statističnega dela je treba intenzivnega delovanja vseh prosvetnih družabnih stanov in najaktivnejšega dela občinskih in državnih oblastev.

Vsled tega se je z omenjeno uredbo določilo, da ta popis izvrše občine s sodelovanjem vseh pismenih državljanov, kateri imajo dolžnost, da na poziv občine vrše odkazane popisne posle, dočim je nadzorovalnim oblastim poverjena kontrola in nadziranje dela popisnih organov.

V slučaju, da v kakem kraju prebivalstvo napačno razume pomen tega popisa, morajo nadzorovalne oblasti obrazložiti pomen popisa in je prepričati, da so podatki, pridobljeni s popisom prebivalstva, splošne važnosti za vsakega, niso pa nikakor v škodo pojedinca, ker se vsi osebni podatki, katere zbira statistika, obdelujejo in sestavljajo v skupinah tako, da se v statističnih tabelah osebnosti popolnoma izgube.

Osebni podatki so tudi največja tajnost, ki se nikomur ne objavlja in nimajo nobene zveze z določevanjem in plačevanjem davkov, vojno obveznostjo, rekvizicijami, ali s kakim novim obteženjem in obremenjenjem prebivalstva.

Vsled v današnjih razmerah neobvladljivih tehničnih težkoč se je tiskanje pravil in navodil ter obrazcev za popis zakasnelo za nekoliko dni in so se radi tega morali za prehodna dela določeni roki na novo določiti in omejiti.

Kljub tem težkočam se mora pri tem vztrajati, da občinski popisni odbori tudi v tako skrajšanem roku izvrše vsa pripravljala dela, tako da se bo popisovanje samo moglo vršiti z 31. decembrom 1920.

Poverjenišvo za socijalno skrbstvo.

— Naknadno objavlja imenovano poverjenišvo, da se bo ljudsko štetje vršilo šele 31. januarja 1921 dalje.

ALEKSANDER TOMAN:

Kmetijstvo v Združenih državah.

(Dalie.)

II. Vremenski urad.

Vremenski urad ima nalogo ugotavljati, vreme, izdajati in priobčevati vremenske spremembe, viharje, mrzlo vreme, slane in povodenjske slučaje, naznanjati naraščanje rek, vzdrževati in upravljati vladne vremenske, telegrafične in telefonske črte, zbirati in razpošiljati morske vremenske polzvedbe v prid trgovstva in mornarstva, poročevati o temperaturi in deževnih razmer v poljedelske namene ter opazovati take zračne in zemeljske (potresne) prikazni, ki bi mogle vplivati na podnebne in zemeljske odnose v Združenih državah.

Urad za ugotavljanje vremena. (Forecast division.)

Ta odsek dobiva in beleži vsaki dan dvakrat telegrafična poročila o vladajočih vremenskih razmerah ter izdaja mnenje o pričakovanih vremenskih izpremembah v vseh krajih dežele. V slučaju resnih vremenskih pretečih nevarnostih izdaja svarila posebnim postajam za nevihte, ki se nahajajo na obrežju velikih jezer in morskih obalah.

Odsek za reke in poplave.

Ta odsek nabira naznanila glede stanja vode v rekah, ki se vporabljajo za plovbo in izdaja svarila proti pretečim poplavam. Nabira dalje poročila o množini (visočini) snega, padlega v zapadnem gorovju, da dožene množino vode v rekah in potokih, ki služijo za namakanje zemljišč ali ki so v to svrhu namenjeni. Dalje ugotavlja množino izhlapele vode v vodnih nabiralnikih in jezerih, da se ugotovi množina vode za namakanje, za porabo gonilne sile in plovbo. Nadzoruje preiskovalne postaje, katere vzdržujeta vremenski in gozdarski urad.

Odsek za poljedelsko meteorologijo.

Ta odsek vrši delo opazovanja vremena glede na žetev in pridelovanje ter nabira statistične podatke, potrebne v to svrhu. V ta namen vodi in nadzoruje dotične preiskovalne državne postaje in druge zavode, namenjene v to svrhu. Nadzoruje delo okoli 400 posebnih postaj, katere so ustanovljene in vzdrževane v zvezi s pridelovanjem koruze, pšenice, bombaža, sladkorja, riža, tobaka, sadja in rejo domačih živali. Ta odsek pošilja svarila v prid kmetovalcem gotovih pridelkov. Nabira podatke v vladajočih vremenskih odnošajih širom cele dežele ter o učinkovanju teh odnošajev na važne pridelke. Ti podatki se priobčujejo vsak teden, kadar so pridelki še na polju, drugi čas se javljajo vsaki mesec enkrat. Odsek nadzoruje izdajanje teh vremenskih podatkov v raznih središčih države.

Klimatologični odsek.

Ta odsek nabira, proučava in priobčuje podatke, ki se tičejo podnebnih razmer v Združenih državah. Ima splošno nadzorstvo okoli štirideset dvesto sodelujočih postaj in dvanajstdeset posebnih meteorologičnih postaj. Na teh postajah se beležijo dnevni podatki o opazovanju toplote, mraza (temperature), padanja dežja, snega in drugih meteorologičnih prikazni, potrebnih za ugotavljanje podnebnih razmer v raznih krajih Združenih držav. Ta odsek nadzoruje opremo in osebje postaj, namenjenih v pregled glavnih kmetijskih strok v deželi. Ta odsek ima nadzorstvo nad poročili, izdanimi pozimi, ki kažejo višino snega na tleh ter debelost ledu v rekah in pristaniščih. V presledkih priobčuje posebna poročila, tikajoča se podnebnih odnošajev. Nalogo ima, pripravljati vse potrebno za izdajo letnega poročila o klimatologičnih stvareh, katerega glavni urad izdaja; nadzoruje mesečne in letne publikacije, ki jih izdajajo razne postaje v poedinih državah. Ta odsek ima v skrbstvu vse barometerske razmere v Združenih državah ter pripravlja poročila o normalu zračnega pritiska, toplote, mraza, dežja, snega itd. Dalje beleži poročila mornarskih postaj glede klimatologičnih odnošajev na morju ter nadzoruje radiotelegrafične (brežžične) postaje na atlantiškem in pacifičnem obrežju.

Odsek inštrumentov.

Ta odsek ima skrbeti za nabavljanje in vzdrževanje najboljših inštrumentov pri meteorologičnih in seismologičnih postajah, katere vzdržuje poljedelsko ministrstvo ter ima nalogo nadzorovati uvedenje in način vporabe le-teh, kakor tudi drugo opremo, potrebno pri teh postajah, dalje ima nalogo, uvesti in vzdrževati vso opremo potrebno pri razstavah in pri svarilnih postajah proti viharju nadzorovati vse delo glede izhlapevanja vodnih površij, rek, jezer, itd., uvažati in vzdrževati avtomatične vodomere pri rekah, dalje ima nalogo uravnati in prilagajevati vladajočim pokrajinskih razmeram inštrumente pri opazovališčih v raznih krajih Združenih držav; dalje se bavi odsek z vprašanjem obvarovanja proti streli.

(Dalie prih.)

Dopisi.

Žreče. Pred mnogimi leti smo obhajali v naši žreški fari zakrament sv. birme. Knez in škof lavantinski nam le tistikrat blagoslovil prostor za kapelico. Od tega časa je že minulo okoli 9 let, a kaj se je napravilo med tem časom? Vprašamo Vas. gospod župnik! V teh dolgih letih se je vendar napravilo toliko, da se na prvi pogled vidi, da je podobno kapelici; za gotovo pa še nevedemo ali bo to občinska brivnica, ali božja hišica. Kdo je temu kriv, da še sedaj ne vemo, kaj bo? Naiveč župnik, ker je tisti denar večinoma »zafučkal«, ali pa prikril. On skrbi bolj za svoje sviniske hleve, kakor pa za božjo čast, za katero so kmetie darovali iz svojih ženov, da bi se bila postavila mala cerkev. Ta avstrijski patriot je tudi zvonove prodal v ta namen za nadaljevanje vojne; kie je zdaj tisti denar, itak vemo, ker nam je znano da ima on velike, pa nikdar polne žene. Pa tudi naš gosp. kaplan so zelo hrabri. Pišejo se Krušič in radi rogoviliijo po noči okrog. Pred volitvami se je ubogi revček toliko trudil, ker je hodil po vaseh ter agitiral od hiše do hiše, slepil ubogo ljudstvo, da bi na dan volitev vsi siromaki volili njegovo črno stranko. Pokazalo se je pa, da se je prav občutljivo opeknel na mrzli vodi. Čeravno je bila mrzla, vendar je pogorel kakor suhljad. Mi bi mu priporočali namesto agitiranja, naj bi šel od hiše do hiše pobirat v božjem imenu za podobo v kapelici. To bi bilo njegovo lepo pravično in bogoslužno delo. Tu vidimo, kakšne ljudi imamo v žreški občini. Je še več takih, katere na lahko prihodnič malo okrtajimo. — Več kmetov.

Bohinjska Bistrica.

Poročamo Vam iz Boh. Bistrice šoto-le: Na Miklavževo nedeljo, dne 12. dec. je bilo pri nas »žegnanje«. Razen »strdenk« kos. srbov in popravljenih sekir se je videlo v cerkvi tudi 330 novo vpeljanih električnih žarnic, katere so lepo svetile »namalanim« in izrezanim svetnikom. Tudi »ofer« je bil za to (za napeljava elektrike). Mi socialisti im privoščimo to veselje in ker vemo že iz skušnje, da farovška malha ne bo tako kmalo polna, naj napravišo še mnogo takih »ofrov«. Obžalujemo le, da mnogi od teh, kateri so za »ofer« dali nima toliko, da bi si kupili pol litra petroleja za lastno uporabo. Popoldne ob 15. uri je bil drugi »hec«. Napovedane so bile namreč volitve podružnice Boh. Bistrice za »Kmetijsko družbo«. Takoj po »krščanskem nauku« (tudi značilno) so se zbrali možie, klerikalni in samostoini v šolskem poslonju v pritličju. Volitve so bile zelo zanimive. Izvoljeni so bili takoj trije možie na krščanskih načelih, med njimi tudi šolski vodja znani g. Silvester. — namreč tako, da so prifrčali skozi vrata, kakor maček, ki je materi v kuhinji klobaso ukradel. Tako vsaj je trdil neki Janez, ki je opazoval to s ceste. Nastal je prav kanibalski trušč in zmerianje, ki se je nadaljevalo še pred šolskim poslonjem. Volitve so se zaključile šele v neki klerikalni trdnjavi (gostilni), kamor so vdrlji že znani J. D. Saril ter premikastili nekaj klerikalnih fračkov, da je bila potrebna k skleni volitev še intervencija orožnikov. Z volitvami se bo bavilo naibrž še kraljevo sodišče. — V drugo še kaj več sodrug urednik, za danes pa lep pozdrav! Vaš Janez.

Mozirje ob Savinji.

Pri nas, že čisto koncem trga, stoji gostilna, o kateri bi človek mislil, da je čisto pozabljena. Pa ravno tukaj se zabavlja čez vse proletarske ideje in se kuje meč proti socializmu.

Jara gospoda, žandarji itd. se zbira pri okrogli mizi in dela načrte, kako bi mogla še

naprej daviti ljudstvo. — Ako ne odobravaš tega, kar ta plemenita družba predlaga, ali ako si drzneš zagovarjati interese revnega ljudstva, ti enostavno pokažemo vrata. V Mozirju je več gostiln in ker si lahko zbiramo, bomo gostilni Puncer obrnili hrbet, kajti tam ni drugega za nas pripravljenega, kakor vrata, da ti jih pokažemo, če ne trobiš z njimi v en rog. Prihodnjice si bomo te gospode natančneje ogledali.

Iz Ptuja.

Tukaj se je odprla prodajalna konzumnega društva za Slovenijo, katero dela našim trgovcem velike preglavice. Takoj ko se je odprla prodajalna, so bili prisiljeni iti s cenami navzdol. To pa jim nikakor ne diši, da bi se zadovoljili s 5 ali 10 % dobičkom, sedaj, ko so se navadili že na 30 in 40 % »profita«.

Briljantne glave so jo hitro »pogruhtale«. Mislili so si, zakaj pa imamo urade tukaj, če ne zato, da bodejo narod — nas trgovce — pred izgubo ščitili. In šli so na finančno stražo, se pritoževali proti konzumu, kako da more ta sladkor prodajati po 48 K, sol po 4 K 80 vin. itd. Toda ta intervencija je bila brezuspešna, ker tako daleč še vendar ni segla korupcija v Jugoslaviji.

Sedaj, ko vidijo, da je bila njihova intervencija brezuspešna, tarnajo: »Ah, da se je ravno sedaj naselil ta konzum tukaj pred božičnimi prazniki; naj bi počakal vsaj še 14 dni, da bi zaslužili še par tisočakov, ker bomo vsi bankrotirali!« Ker se mi ptujski trgovci smilijo ter si mislim, da bodejo morali stradati o Božiču, predlagam, da se vsa usmiljena srca spomnijo ob praznikih in tistim, ki bodejo prišli k njim z nabiralnimi polami za ptujske trgovce, vsak po svoji možnosti darujejo. Saj veste, kako reveži so n. pr. Senčar, Schranko, Hing e tutti altri.

Vsem konzumentom bodi to jasan dokaz, kako so vas izžemali trgovci do sedaj, zato se pa poslužite sedaj konzuma, pristopite vsi k svojemu podjetju kot člani in ne pustite se več odratati od krščenih in nekrščenih Judov. Držimo se tistega gesla kot se ga držijo buržuji »Svoli k svojim!«

Št. Peter v Savinjski dolini.

Razburjeni časi. Veliko je bilo razburjenje v šentpeterski fari in znamenita osebnost je bil D. Jančič. Ta mož se je najbolj razburjal radi volitev in silno si je prizadeval da dobi pristašev za svojo stranko. Na dom je pošiljal ljudem pisma, da bi jih zanimali. Ljudje pa so bili pametni in so glasovali po svoji vesti in pameti. Imenovani mož noče deliti sv. zakramentov otrokom, ki imajo napredne starše. Ako nese bolniku zadnjo ponotnico, mu je noče podeliti ako ve da niso volili z njim. On govori vedno, da je vera v nevarnosti in da peša. Mi na pravimo nasprotno. Ne mi, temveč vi sami, boste vero uničili, ker mešate v evangelij politiko in ker ne spoštujete cerkve! — Vsem čitateljem »Ljudskega Glasa« pošiljamo srčne pozdrave!

Šmartno ob Dreti. Dne 5. 12. se je naš župnik raz. prižnice z vso silo vrget na socialne demokrate. Blatil je posebno vodjo stranke, katerega sicer ni omenil po imenu, vendar pa je merilo vse na sodruga Kristana kot voditelja stranke. Pripominim, da je pri minolih volitvah v tukajšnjih občinah z veliko večino zmagala KDZ.

Iz 7g. Savinjske doline. Naša Zbornica Savinjska dolina je pri volitvah pokazala svoje rdeče lice. Zavedni naši možje, organizirani v kmetijsko-delavski zvezi so z velikanskim navdušenjem glasovali za socialistično stranko in zbrali na naših voliščih večino za stranko trpečega kmetijskega in delavskega ljudstva. Prav mnogo je k temu pripomogel krasni shod, ki sta ga imela ss. Leskovšek (Celle) in dr. Korun (Ljubljana) 26. nov. pri Rečici pri Mozirju in ki je bil zelo dobro obiskan. Sai pa je že tudi skrajni čas, da se osvobodimo naše ljudstvo klerikalnih in drugih dilavk, ki ga že

leta in leta izsesavaio. Ti krati so domena Turnškove ultra-klerikalne familije. Turnškov pašalik, onih Turnškov, ki so v vojski bogateli, skrivali žito naklanjali svojim ženam podrore, revne kmete in delavce pa pošiljali na fronto in njih žene pustili stradati. Sramota je, da ti ljudje še sedaj gospodarijo v Mozirski okolici. Kako se donaša n. pr. Rečički Turnšek kot predsednik kraš. šolskega sveta! Dolguje »hobi« šolski postrežnici zasluženi denar, ne skrbi za kurjavo šole in ne skrbi za izobrazbo ljudstva. Pomaga mu pa provizor Jazbinšek eden naihuiših klerikalnih netelinov naše prelene doline. Z vsemi temi ljudmi hočemo pri občinskih volitvah temeljito obračunati. Žalibog da smo navezani sami na svojo pomoč, ker je naš bližnji trg Mozirje sila zaspan. Tam našineo razni vojni in povoini milionarji, a la Pevec, ki za ljudsko bedo nimajo smisla. A naše ljudstvo se bo z lastno močjo osvobodilo in z vsemi svojimi nasprotniki temeljito obračunalo.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Lesni delavci na veleposestvu firme dr. E. Weiss z Dunaja se pritožujejo radi tukašnjega upravitelja, ki vodi denarne razmere tako, da delavci na tem veleposestvu dostikrat po več tednov ne dobijo svojega zasluženega plačila, čeprav je v dosti slučajih gozdarju denar na razpolago. Mnogokrat je gozdar Kopp različnim delavcem dolžan precejšnje svote. Kako more zdaj ubogi delavec brez denarja izhajati, to je gozdarju Koppu deveta briga. Pač pa ima gozdar Kopp na razpolago denar za svoje osebne potrebe, da se vozari z nežnim spolom po sosesčini in v družbi zapravlja denar še pomoči, če je dan prekratek. Usojam si vprašati veleposestnika g. dr. Weissa, ali mu je vse to znano. Ako mu je znano, naj se to takoj odpravi, sicer pa zahtevam, da se osebno informira in takoj odstrani gozdarja Koppa, ker je popolnoma nesposoben za upravo veleposestva in parne žage.

Globoko pri Brežicah. Nakupovalna zadruga »Sloga« je poslala za KDZ v Brežiškem okraju 1 železniški voz soli od katere je tudi nekaj dobila kraljeva skupina Globoko v svrhu razdelitve med svoje člane. Zaradi pomanjkanja primerne skladišča je s. Umek, ki je to sol prevzel, naprosil tamkajšnjega nadučitelja da dovoli majhen prostor, dokler se sol ne razdeli. Ko je to izvedel agitator SKS Franc Kenert ml., je pismeno napadel g. nadučitelja: »Neodustljiv greh je, da ste dovolili šolsko poslovanje v svrhu trgovine komunistom, kateri so hoteli kmeta uničiti. Zapomnite si na, da smo šolo plačali in sezidali mi kmetje, zato bomo tudi z merodajne strani odločili da se kaj takega ne bo več zgodilo.« Gospodu Francetu Kenertu damo na znanje, da mi nismo nobeni komunisti, bili smo ter ostanemo vedno socialni demokrati. In zapomnite si, kar se tiče plačanja in sezidanja šolskih poslovanj, niste plačali sami vi in kmetje vašega kalibra temveč tudi vsak siromak, delavec in mali kmet. Mi nismo tisti, ki hočemo delavca in malega kmeta uničiti, temveč mi smo tisti, ki hočemo in tudi bomo kmetu in kmečkemu trpinu pomagali. Dokaz temu je, da smo jim oskrbeli sol in galico po nižjih cenah, kakor so jih dobivali drugod. Na tem polju bomo tudi napredovali. Vidi se na jasno, da ste ravno vi in Vaši »Kenerti« tisti, ki se hudo jezite, da smo začeli s temeljitim delom. Vam se smilijo najbolj trgovci in oderuhi splošnega delavskega ljudstva.

**Naročajte in širite
„LJUDSKI GLAS“!**

SSSS Po svetu. ZZZZ

Amerika.

Iz zveze narodov je izstopila Argentina. Če bo šlo tako dalje, bodo sedeli v zvezi narodov kmalu le še Angleži, Francozi in Italijani samo poslušati jih nihče ne bo hotel. — Zedinjene države iščejo novega tainika.

Anglija.

Anglija mešetari s Francijo glede Sirije in Palestine. V ta namen sta sklenili državi pogodbo, češ da se določijo meje imenovanima pokrajinama. V resnici je to le imperialistična kupčija, s katero bi si Anglija kakor Francija radi zagotovili izkoriščanje teh krajev. — Ker je Anglija napram Irceem vedno odločneje nastopala, ji je napovedala Irska vojno. — Sploh trpi Anglija zadnje čase na večnih krizah. Gospodarsko stanje se je poslabšalo in nezaposlenost raste tako, da je sedaj že milijon oseb brez dela.

Francija.

Franciji je veliko na tem ležeče, da ugodno reši orientalsko vprašanje, to se pravi da si zagotovi pokrajine kamor bo lahko pošiljala svoje izdelke. Trn v peti ji je grški kralj, ki se je zopet polastil prestola. Da se vsa ta vprašanja uredi, se sestanejo zastopniki velesil po novem letu in bodo gledali da nihče ne dobi premalo.

Italija.

Končno je bilo Italiji vendar dovolj D' Annunzirove komedije zlasti ker so je bili tudi reški meščani do grla siti. Najprej je odredil italijanski vojaški poveljnik blokado, ki pa se ni obnesla, ker so večinoma vse ladje pobegnile k upornikom. Nato so italijanske redne čete začele zares. Obstreliemale so Reko in jo končno zavzele. D' Annunzio je sicer rekel, da se ustrelji, ako izgubi Reko, a sedaj se je premislil. Pravi, da Italija ni več vredna, da bi se zanj boril. Kai bo sedaj z njim se ne ve. Rečani so veseli, da so se iznebili tega križa. Sedaj bo imela tudi Dalmacija mir pred prenapetimi nacionalisti.

Nemčija.

Ker je bilo aretiranih več delavskih voditeljev, je začelo delavstvo stavkati. — Bivši nemški generali še ne mirujejo. Skrivali ručajo zoper republiko in radi bi zopet spravili na tronček svojega nezabnega Viliama. Zadnje čase so odkrili obsežno monarhistično zaroto, ki ji stoji na čelu znani general Ludendorff. Zarota ima središče na Bavarskem in sega preko Tirolske v Avstrijo in na Madžarsko.

Avstrija.

Avstrija zagotavlja na vse strani da nima nikakih monarhističnih namer, temveč se zaveda, da bi izprememba republikanske oblike mogla škodljivo vplivati na odnose s sosednjimi državami. Zlasti spoštuje Avstrija Češkoslovaško, s katero hoče živeti v najboljšem razmerju. — Dunaj je prebil božične praznike v samih stankah. Stavkaio natakariji zobozdravniki, nameščenci inseratnih uradov, deloma tudi železničarji. — Radi naraščajoče bede se silno množe vlomi, poboji in ropi. Sicer pa bi vedela tudi naša porota o tem precej povedati.

Madžarska.

Madžarski prestol mora biti zelo dragocen, sicer bi se ne pulili toliko zanj. Sedaj čaka na prestol že 11 kandidatov, med njimi so 4 Habsburžani. V glavnem mestu Budimpešti obstoji družba zarotnikov, katere namen je pod vodstvom bivših avstrijskih generalov hrvatske narodnosti hujskati zoper našo državo. — Oblasti

začno v kratkem pobirati davek na vojne dobičke. Davku bo podvržen vsak, kdor med vojno ni služil vojakov in pa oni, ki imajo nad milijon premoženja. Tudi pri nas bi kazalo, da napravijo pristojni činitelji potreben korak. Ljudstvo čaka in bo vladi hvaležno, ako ga ne bo pitala s samimi besedami. Čas je že, da se nam krivica popravi!

Češkoslovaška.

Na češkoslovaškega ministra za zunanje posle so nameravali atentat, ki pa so ga preprečili. — Na predlog nemških socialističnih demokratov je senat sklenil, naj v Češkoslovaški vsaka narodnost zase upravlja svoje šole. — V poslanski zbornici so se nemški poslanci meščanskih strank postavili proti poddržavljenju zasebnih železnic. Njihov protest je bil brez uspeha in železnice se poddržavijo.

Poljska.

Poljski socialni demokrati so izstopili iz vlade. — Ker je nekaj boljševiških vojakov prekorajilo poljsko mejo, je vlada izjavila, da v bodoče ne bo postopala z njimi kot vojniki, temveč kot četaši.

Rusija.

V Ukrajini in na Krimu so izbruhnili upori. Boljševiki zbirajo svoje čete na jugu in nameravajo napasti Severno Perzijo.

Japonska.

Med Japonsko in Rusijo preti izbruhnjati resen spor, ker Japonska blokira morsko obal ob Tihem oceanu in ker je zaprla mandžursko mejo.

Nizozemska.

Tudi med Nizozemsko in Jugoslavijo je prišlo do spora. Jugoslavija je namreč odstavila častnega konzula Nizozemske v Beogradu, ker je med vojno pomagal Avstrijcem. Nizozemska je to zamerila in prekinila diplomatske stike z Jugoslavijo. Upati je, da se spor kmalu poravnava.

■ Iz naše države. ■

Nova vlada je sestavljena. Težke so bile porodne bolečine in tudi dete ne bo kaj zdravo. Starši, to so demokrati in radikalci, so si izbrali vsak po 6 ministrstev, seveda takih, ki kaj nesejo. Štiri stolčke ki ne pomenijo dosti, so milostno prepustili drugim strankam. Sedaj čakamo na delo!

Komunisti so stopili v akcijo na raznih krajih. Vlada jim je stonila brezobzirno na prste. S policijo in orožništvom jim je zasedla »Delavske dome« in uredništva, izvršila mnogo hišnih preiskav ter nekaj voditeljev aretirala.

Pri tej priliki moramo omeniti enega izmed vzrokov, ki silijo ubogo ljudstvo k prevratnim idejam. V Sloveniji imamo precej bogate premožovnike. V rokah jih ima tuja kapitalistična gospoda pod imenom »Trboveljska premogokopna družba«, katere sedež je na Dunaju, a ima upravne svetnike tudi v Ljubljani. Družba dela na račun konsumentov neizmerne dobičke milijoni se stekajo v njene žepne delavce na plačile nesramno nizko. Radi bede in pomanjkanja najpotrebnejših stvari so napovedali trpini — rudarji stavko. Začela so se pogajanja med družbo in rudarji, ki jih vodi vlada. Delavci so šli daleč in popustili, kar se je le dalo. — Družba na le strogo odvrnila, da jim mezd ne more zvišati če na to stori, bo morala zopet premožovnike zažigati. To je zločinska igra mogotcev z delavci in konsumenti. Pogajanja se še nadaljujejo. Želimo delavcem uspeha, družbi pa svetujemo, dajenja z izžemanjem uboge-ga ljudstva!

Spoznavanje nepravilnih dvo- in enokronskih bankovcev od pravih. Na vprašanje, kako se morejo spoznati ponarejeni dvo- in enokronski bankovci, izdani od Avstro-ogrske banke v Budimpešti, od pravih, se poroča sledeče: Ponare-

jen enokronski in dvo-kronski papirnati denar je najlažje spoznati po tem, da nosi ponarejeni številki serij nad 7000, dočim ima pravi obeh vrst denarja številke serij izpod 2000. Številke serij so natisnjene na desni strani, na levi je pa označena n. pr. No. 80.520, številka bankovca dotične serije. Pri serijah ni oznake No.

Kovani drobiž, s katerim bodo menjali eno- in dvo-kronske bankovce izgleda tako-le: Na eni strani je označena vrednost 5, 10 oziroma 25. Levo in desno od teh vrednosti je napis »para« v cirilici in latinici. Spodaj je letnica 1920. Nad označeno vrednostjo je emblem v obliki dvokrake vaze z žitom, presekanim s črto, na vrhu katere so v polkrogu razvrščene tri močnejše pike. Na drugi strani je državni grb s krono.

Kaj bo z drobižem? Po informacijah finančne delegacije v Ljubljani so vesti, ki se iz neugotovljivih virov širijo med občinstvom da izgube eno- dve- in desetkronske novčaniče plačilno vrednost z 31. decembrom m. l. neistinite. — Ko dobi finančna uprava dovolil kovanega drobiža na razpolago, česar je v najkrajšem roku pričakovati, se bodo te novčaniče vzele iz prometa. O roku, ki bo tako odmerjen da bo vsakdo svoje novčaniče zamenjal za novi drobiž, se bo občinstvo uradno in po dnevniških pravočasno obvestilo. Do tedaj pa veljajo o prometu s tem zakonitim plačilnim sredstvom med zasebniki, med strankami in državnimi blagajnami dosedanj predpisi. Državne blagajne so obvezane, da tudi te novčaniče prejemajo v neomejeni količini kot plačilo. Izvzete od te obveznosti so blagajne poštne in brzojavnih uradov, ki morajo sprejemati eno- in dvo-kronske bankovce pri enem plogu samo v iznosu do 10 kron. — Predsedstvo delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani, dne 23. decembra 1920. — Delegat: dr. Šavnik s. r.

Kovani drobiž. Po deželi se širijo vesti, da železni 20 vinarški novci niso več veljavni. To ni resnica. Finančno ministrstvo doslej še ni izdalo nobene naredbe, ki bi razveljavila omenjeni drobiž. Dokler ne bo taka naredba, lahko vsakdo brez skrbi sprejema železne 20 vinarske novce.

Novi kovani drobiž. Finančno ministrstvo je prejelo tri vagona novega kovanega drobiža po 10 in 25 par.

Gospodarske vesti.

Izvoz živine in mesa v Italijo. Izvoz živine, perutnine, svežega in predelanega mesa ter tudi živalskih sirovin v Italijo je prost. Veterinarski pregled vrši živinozdravnik v Ljubljani, kjer se blago tudi zacarini.

Izvoz tobaka. Vsled preobilice finega tobaka je dovoljen izvoz finega tobaka brez posebnega dovoljenja in v neomejeni meri. Iz Slovenije se morejo izvažati v tujino: najfinjši turški in hercegovski ter fini turški cigaretni tobak, od cigaret na princezas, favorit, egiptške in Moeris.

Koliko je vreden denar drugih držav? Dolar 143 K; češkoslovaška krona 1 K 60 v; carski rubelj 85 v; francoski frank 8 K 50 v; nemška marka 1 K 92 v; italijanska lira 5 K 11 v; rumunski lej 2 K; turška lira 5 K 15 v; avstr. krona 23 vinarjev.

Plačevanje davka na volne dobičke za leta 1914. do 1917. se je dovolilo v treh obrokih. Prvi obrok v znesku 50 odstotkov se mora plačati tekom 30 dni po vročitvi plačilnega naloga drugi obrok v znesku 25 odstotkov v nastopnih dveh mesecih in tretji obrok zopet v znesku 25 odstotkov v nadaljnjih dveh mesecih.

Strojno olje. Odsek ministrstva za prebrano v Ljubljani ima v zalogi nekaj strojnega olja po 26 K za kg franko sod. Reflektanti naj se obrnejo za nakazila nedosredno na imenovani odsek.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisnike prosimo, naj nam pošiljajo kratka in jedrnata poročila, po možnosti brez osebnih napadov in pisana s črnilom na eni strani papirja, da imajo stavci lažje delo. Prosimo za dopise tudi iz Kranjske. Štajerski sodrugi so pridnejši. — Kar se tiče nerednega dostavljanja našega lista, prosimo vse prizadete, da nam vsak slučaj javijo. Posredovali bomo pri pošti in dali ugotoviti, ali je vzrok tej nerednosti hudobnost ali malomarnost.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpuščajo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 kron. — Državna trošarna posebej.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 kron. Prava želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 kron. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller. Stubica donja, Elsatrg 358, Hrvatska. A

Ivan Zgonc mizarstvo Cerknica, št. 62., sprejme učence za mizarstvo obrt. Star mora biti najmanj 15 let. Hrana in stanovanje prosta. Sprejme se takoj.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moje najbolj preizkušene in splošno hvaljena sredstva kot proti poljskim mišim K 12—, za podgane in miši K 12—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 12—; uničevalec molje K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10—; prašek proti mršesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 12—; mazilo za uši pri živini K 5— in 12—; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 14—

Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 18. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročilu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontirajo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

COSULICH-LINE = TRST-AMERIKA =

New - York — Buenos — Ayres — Rio di Janeiro — Santos Montevideo Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listkov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana Kolodvorska ulica 26.

Prodám lepega 15 mesecev starega žrebca

Franc Mihelič, posestnik pošta Studenice pri Poljčanah.

Oblastem je odgovoran Iga. Mihovec